

Kommunstyrelsens sammanträde

2019-01-30

Ärende	
18	Slutrapport från projekt Norrsken
Egna anteckningar	

Bos § 25

Dnr KS 0036/2018

Slutrapport från projekt Norrsken**Ärendebeskrivning**

Kommunen har i samverkan med Lindesbergs, Region Örebro län, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket under perioden 1 mars 2016-31 december 2018 genomfört projektet Norrsken. Projektets uppgift var att stimulera, engagera, stödja och samordna civila samhällsaktiviteter för asylsökande och nyanlända. Projektet skulle bidra till utvecklandet av goda exempel på aktiviteter för målgruppen och samverka med norra länsdelens folkhälsoteam.

Projektledarna Katrin Wouda, Ljusnarsbergs kommun och Åsa Viggeborn, Lindesbergs kommun har den 18 december 2018 inkommit med slutrapport över projektet

Bildnings- och sociala utskottets beslut

Bildnings- och sociala utskottet beslutar godkänna slutrapporten samt att denna skall delges kommunstyrelsen.

SLUTRAPPORT PROJEKT NORRSKEN

2016.03.01-2018.12.31

*Region Örebro län, Lindesberg och Ljusnarsbergs kommun
i samverkan med Arbetsförmedlingen och Migrationsverket*

Åsa Viggeborn

Karin Wouda

LINDESBERGS
KOMMUN

LJUSNARSBERGS
KOMMUN

Region Örebro län

Innehållsförteckning	
Inledning- bakgrund och uppdrag	3
Sammanfattning	3
Exempel på positiva effekter av Projekt Norrsken	4
Sammanfattning från Thomas Falk, Region Örebro; summering av projektets första år	4
Beskrivning av gemensamt genomförda projekt i Lindesberg och Ljusnarsbergs kommun	5
Kartläggning av behov hos målgruppen asylsökande/nyanlända	5
Sammankoppling av verksamma aktörer/personer i kommunerna	5
Låna en svensk	5
Aktivitetskalender	6
Nätverksträffar	6
Sommarlovsaktiviteter	7
Youmo på Lindeskolan- jämställdhet och sexuell hälsa	8
IT-stödjare-praktiksamordnare	8
Fokus Jämställdhet 2.0	9
Ljusnarsbergs kommun- Karin Woudas rapport	9
Projekt Fritidsguide	9
Fokus Jämställdhet	10
Integrationsbidrag	10
Aktivitetsplan för integration	10
Skolan och integration	11
Övrig verksamhet	11
Lindesbergs kommun- Åsa Viggeborns rapport	11
Bussar till LindeDagen/Lindessjön Runt Dagen (Rotarys dag för närings- och föreningslivet i Lindesberg)	11
Integrationsbidrag	11
Mobila asylteamet	12
Stöd till uppstart av nybildat ungdomsråd i Lindesberg	12
ITS- individuellt IT-stöd för vårdpersonal	12

Familjecentralen i Lindesberg och Fellingsbro	12
Fritidsguide- "Fritidsguide- en ambassadör för kommunens föreningsliv"	13
Frövi familjedag och Fellingsbrodagen	13
Världens Café- Stråssa/Guldsmedshyttan	14
Gruppträning Hagaberg	14
Vem f-n	15
Rapporter och uppdrag när Lindesbergs kommun var utan integrationsstrateg	15
Nätverkande och information	15
Skolverket	15
Skol-IF	16
ÖLIF/SISU	16
Punktinsatser	16
Region Örebro län – mobila asylteamet	16
Effekter i Region Örebro Län	17
Utmaningar i Region Örebro Län.....	17
Utdrag ur Thomas Falk, Region Örebro läns uppföljningsrapport från Projekt Norrskens första år (20160301-20170630)	18
Ur sammanfattning och rekommendationer	18
Frågeställningar	19
Hur fortsätter olika delar från projekt Norrsken?	19
Vilka arbetsmetoder och aktiviteter bör överföras till ordinarie verksamhet/alt. organisationer?.....	20
Vilka effekter kan vi anta/se i respektive kommun?	21
Vilka utmaningar finns i respektive kommun?	22

Inledning – bakgrund och uppdrag

Under hösten 2016 fattades ett gemensamt beslut att starta projekt Norrsken. Region Örebro län, Lindesberg och Ljusnarsbergs kommun ville samarbeta för att möta de behov man sett i norra länsdelen. Projekt Norrsken finansieras av de tre nämnda parterna med lika stora andelar. I styrgruppen för projektet ingick förutom ovanstående parter även representanter från Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.

Projekt Norrskens uppgift var att stimulera, engagera, stödja och samordna civila samhällsaktiviteter för asylsökande och nyanlända. Projektet skulle bidra utvecklandet av goda exempel på aktiviteter för målgruppen och samverka med norra länsdelens folkhälsoteam.

Projektet skulle engagera asylsökande/nyanlända i aktiviteter för att främja kontaktytor med etablerade invånare i kommunerna. Vi skulle även medverka i myndighetssamverkan mellan statliga, regionala och kommunala aktörer.

I projektet har vi arbetat med omvärldsbevakning för att få så stor kunskap som möjligt kring området men också tagit del av framgångsrika koncept och idéer genom bland annat deltagande vid utbildningar och konferenser.

Koordinatorerna har haft ett stort och betydelsefullt samarbete med Region Örebro läns mobila asylteam. Detta samarbete har bidragit till flera åtgärder och effektiva insatser vid ett flertal tillfällen. Parterna har haft stor nytta av varandras kompetenser och kontaktnät.

Sammanfattning

Stora delar av insatserna i projekt Norrsken har varit i förebyggande syfte och det är därför svårt att kunna påvisa exakta effekter som projektet haft. Vi ser dock ett par mätbara faktorer som har bidragit till bättre välmående och integration i kommunerna. Exempelvis projektet Fokus Jämställdhet som givit direkta positiva effekter på deltagarnas psykiska välmående, bekräftat av både deltagare och kurator Franck Mohoro från Mobila asylteamet (Norra Örebro Län).

Flera asylsökande och nyanlända har under projekttiden fått en aktivare vardag som med stor sannolikhet lett till bättre välmående. Under projekttiden har många asylsökande och samarbetsparter lyft betydelsen av samordningen kring aktiviteter båda kommunerna. Detta har med stor sannolikhet lett till fler aktiviteter för fler människor.

Flera beviljade ansökningar där Ljusnarsbergs kommun varit huvudman och som lett till anställningar och andra verksamheter kunnat fortsätta och ibland utvidga sin verksamhet:

- Fritidsguide 355 292 kronor
- Fokus Jämställdhet 506 841 kronor
- Fokus Jämställdhet 2.0 718 745 Kronor

Totalsumma av beviljade medel för Ljusnarsberg kommun 1 580 878 kr. Mer detaljerad information kring varje projekt återfinns under projektbeskrivningarna.

Flera beviljade ansökningar där Lindesbergs kommun varit huvudman och som lett till anställningar och andra verksamheter kunnat fortsätta och ibland utvidga sin verksamhet:

- Familjecentralen i Lindesberg och Fellingsbro, 1 334 041 kr.
- ITS-praktiksamordning (ansökan i samarbete med Ljusnarsbergs kommun), 520 000 kr
- Projektledare Språkvän (ansökan i samarbete med Ljusnarsbergs kommun och Nanette D), 648 939 kr
- Skolverket, utveckling av Språkinstruktionen, Lindeskolan, 1 450 000 kr
- Youmo, Jämställdhet och sexuell hälsa, 357 379 kr

Totalsumma beviljade medel för Lindesbergs kommun 4 310 359 kr. Mer detaljerad information kring varje projekt återfinns under projektbeskrivningarna.

Att jobba med förebyggande insatser utifrån styrdokumentets breda arbetsbeskrivning har varit en stor utmaning. Arbetsbeskrivningen har lämnat stora möjligheter till beslut om var, när och hur insatser bör formas av koordinatörerna, vilket varit både positivt och utmanande.

Exempel på positiva effekter av Projekt Norrsken

- Under projekttiden har ökade kunskaper kring asylprocessen förmedlats till målgruppen.
- De asylsökande och nyanlända har fått hjälp och stöd att hitta olika typer aktiviteter och har själva fått vara med och påverka innehållet i nystartade grupper.
- Det är sannolikt att dessa olika insatser kring målgruppen har bidragit till ökat välmående, sysselsättningsgrad och minskad ohälsa. Det har varit relativt få konflikter på och kring asylbostäderna i kommunerna.
- Vi har även sett att projekt Norrsken bidragit till att stärka och utveckla informationsnätverken som finns i kommunerna gentemot aktörer som jobbar mot målgruppen.
- Insatser under projekttiden har lett till att flera aktörer påbörjat samarbete kring olika aktiviteter och verksamheter.
- Projektet har avlastat ordinarie verksamheter och tjänstemän med frågor kring asylsökande och nyanlända.

Sammanfattning från Thomas Falk, Region Örebro Län; summering av projektets första år
Från Thomas Falks sammanfattning efter projekt Norrskens första år går att läsa:

- Projekt Norrsken har ökat och utvecklat samverkan mellan det offentliga och civila samhället i Lindesbergs och Ljusnarsbergs kommun.
- Samtliga tillfrågade i uppföljningsrapporten (efter första året) lyfter projektets betydelse för utvecklingen av nätverk där stödkontakter och information till/omkring de asylsökande och nyanlända kan ha sin plattform. Viktigt arbete inte minst på de mindre orterna.
- Det finns tecken på att kommunens goodwill har ökat och på individnivå finns exempel på nyetablering i båda kommunerna.

- Avlastning för befintliga verksamheter i flera aspekter. Projektet har skapat strukturer för samverkan som underlättat information och genomförande av insatser.

Beskrivning av gemensamt genomförda projekt i Lindesberg och Ljusnarsbergs kommun

Kartläggning av behov hos målgruppen asylsökande/nyanlända

Båda koordinatörer kartlade behovet hos gruppen asylsökande med flera enklare enkätundersökningar på asylboende och lägenhetsområden för asylsökande. I enkäterna framkom liknande resultat för båda kommunerna. I enkätsvar var högsta prioritet att lära sig svenska språket och kontakt med svensktalande personer. I andra hand ville de få hjälp att komma ut i arbetslivet. I enkäten efterfrågades vilka andra olika aktiviteter som gruppen önskade. Träning i form av styrketräning och fotboll var de vanligaste önskemålen.

Sammankoppling av verksamma aktörer/personer i kommunerna

Som integrationskoordinatörer har vi fungerat som länken mellan olika föreningar och privatpersoner som har haft idéer kring aktiviteter eller mötesplatser. Vi har i båda kommunerna varit uppskattade av det civila samhället. Privatpersoner och organisationer har fått en bra ingång till vem i kommunen de kan ställa frågor till och vi har även haft ett helhetsperspektiv kring vad som sker i kommunen. Förutom att hänvisa och guida olika personer till olika verksamheter har vi även hjälpt till med exempelvis ansökningar och funnits som bollplank och samverkat med föreningar kring aktiviteter för målgruppen. Flera olika studieförbund har fått stöd och hjälp att nå asylsökande/nyanlända och på vilka platser deras olika arrangemang/aktiviteter skulle ge bäst effekter.

Vi har under hela projektet fungerat som en kanal ut till både asylsökande och nyanlända. Olika typer av material och information till målgruppen har spridits med vår hjälp. Exempelvis www.informationsverige.se och deras app.

Låna en svensk

Projektet genomfördes under maj 2016 i båda kommunerna som pilotprojekt. Utfallet blev mycket lyckat i både Lindesberg och Ljusnarsbergs kommun. De nyanlända som deltog i projektet var mycket nöjda med att få möta etablerade personer. Svenskar som lånade ut sig själva var mycket positiva till upplevelsen. Den största utmaningen under projektet var att värva "svenskar" som vill låna ut sig själva. Under pilotmånaden lyckades vi få till ca 70-80 möten sammanlagt i båda kommunerna. Vilket känns fantastiskt roligt.

Under september 2016 startades projektet på nytt i Lindesbergs kommun och alla fyra biblioteken inkluderades. Rekrytering av svenska personer som kunde tänka sig delta och möta en person med ursprung i ett annat land var svår. Under denna period anmälde ett mindre antal personer sitt intresse (ca 20-tal pers).

I Ljusnarsberg genomfördes omstarten av "Låna en svensk" i januari 2017 då rekrytering av svenskar som kunde bli utlånade drog ut på tiden. Målet var att hitta 40 st personer som ville bli utlånade men det målet nåddes inte utan det blev istället, 20 st personer.

Låna en svensk är ett bra och enkelt sätt att få människor från olika kulturer och bakgrunder att mötas på ett enkelt sätt. Vi har båda upplevt att svårigheten är att värva svenskar som vill delta. Det bästa sättet upplevs vara att personligen ta kontakt med ortsbor och förklara upplägget. Att kontakta många personer personligen är oerhört tidskrävande men är det som ger bäst resultat. Lindesbergs kommun sökte i samverkan med Ljusnarsbergs kommun medel från Länsstyrelsen för att kunna utveckla "Låna en svensk" till "Språkvän". Ansökan beviljades och 2017-2018 har en projektledare för Språkvän arbetat med att skapa möten mellan nyanlända och svenskar i de båda kommunerna. Projektet Språkvän beviljades 648 939 kr från Länsstyrelsens §37a medel. Anställningen och projektet upphör i slutet av 2018.

Aktivitetskalender

Båda kommunerna startade en aktivitetskalender som finns på respektive kommuns hemsida. I aktivitetskalendern finns listat vilka öppna aktiviteter som pågår i respektive kommun. Många av aktiviteterna vänder sig till personer som söker språkutbildning och tillgång till samhällsinformation. Kalendern är uppdelad utifrån ort/plats. Aktivitetskalendern ger en lätt överblick vad som pågår i kommunerna och har varit uppskattad av både av nyanlända men även föreningar/organisationer, kyrkor, SFI, utbildningsorganisationer och biblioteken som har haft nytta av att kunna informera människor de möter om möjligheter till olika aktiviteter.

I Ljusnarsbergs kommun var det svårt att hålla aktivitetskalendern uppdaterad då flera aktiviteter avslutades när antalet asylsökande minskade. I Lindesbergs kommun har kalendern under hela perioden uppdaterats inför varje terminsstart. Statistik för antalet besök av aktivitetskalendern har visat att sidan används löpande och beslut har därför tagits att behålla denna 2018 ut.

Nätverksträffar

I Lindesbergs kommun fanns vid uppstarten av Norrsken ett väl fungerande nätverk i Fellingsbro. Uppstart av nätverk hade redan skett i Lindesberg men utan kontinuitet. Under Norrskens projektid har nätverk startat i Frövi och Guldsmedshyttan (Guldsmedshyttan har upptagningsområde även för Storå och Stråssa). Syftet med nätverken är att sammankoppla och upplysa föreningar/organisationer på orterna om vad och när olika aktiviteter pågår, samt upplysa om på vilket sätt vi bättre kan samverka. Nätverksträffar har i flera fall lett fram till gemensamma insatser mot asylboende som exempelvis temafester och andra aktiviteter. Nätverken i Fellingsbro och Lindesberg fungerar bra och som koordinator fått en mycket bra kanal att nå ut till många aktörer som träffar nyanlända. I många projekt samverkar kyrkor, Röda korset och andra föreningar tillsammans med mig och vi har snabbt kunna starta och genomfört olika aktiviteter. Nätverksträffar har bland annat lett till att större arrangemang såsom Frövi familjedag och Fellingsbrodagen. Dessa arrangemangen beskrivs under Lindesbergs kommuns rapportdel.

I Ljusnarsbergs kommun fanns vid projektstart inget nätverk kring integration vid uppstarten av Norrskan. Kommunen anordnade i början av projektet en samverkansdag som var ett tillfälle för civilsamhället, kommun och näringsliv att träffas för att få information och diskutera samverkansmöjligheter. Många idéer kom upp under dagen som sedan projekt Norrskan i Ljusnarsberg har jobbat vidare med. Uppföljning av dagen skedde i december 2016 i med en första nätverksträff för aktörer som arbetar eller vill arbeta med integration. Den andra nätverksträffen genomfördes i mitten av mars 2017 och då det var ett ganska svalt intresse från föreningslivet så har inga andra träffar anordnats utan kontakter med föreningar har skett individuellt eller via andra kanaler. Öppet Hus anordnades för föreningar som var intresserade att söka kommunens lov- och sommarlovsbidrag 2018. Projekt Norrskan har varit med och planerat en ytterligare föreningsträff hösten 2018 för att samla föreningarna för information och dialog, men med avsatt tid för en bidragsutbildning.

Sommarlovsaktiviteter

I Ljusnarsbergs kommun anordnades inom projekt Norrskan gratis sommarlovsaktiviteter för alla barn och unga 6-15 år tack vare statsbidrag under 2016, 2017 och 2018. Det har anordnats aktiviteter på olika orter i kommunen och utbudet har varierat med både öppen dagverksamhet med olika aktiviteter, simskola, olika läger och utflykter. Exempelvis fotbollsutflykt, naturutflykt, sportläger, ridläger, fotbollsläger, skaparläger och drömläger. Aktiviteterna genomfördes i samverkan med föreningar och med kommunens feriepraktik. Sommarlovsaktiviteterna har varit väldigt uppskattade men, tyvärr deltog i huvudsak asylsökande och nyanlända barn (80%) och inte etablerade svenska barn, vilket medförde att det inte blev så hög grad av integration som det fanns möjlighet till. Däremot har det varit händelserika somrar för en stor grupp av barn som annars inte skulle haft möjlighet att delta på några aktiviteter alls under sommarlovet. För att få med fler svenska barn genomfördes en enkätundersökning bland alla elever på skolan kring vilka aktiviteter de ville ha med i sommarlovsprogrammet och vad som skulle hindra dem att delta. För att få en bättre bild kring vad barnen ville göra men skillnaden i deltagande blev marginell. Under 2018 delades statliga medel ut för aktiviteter under samtliga lov utöver sommarlovet som integrationskoordinator också har samordnat.

I Lindesbergs kommun har under tre sommarlov anordnats gratis sommarlovsaktiviteter i samspel med föreningslivet och fritidsgårdar i kommunen. Fritidskonsulent har varit huvudansvarig för aktiviteterna. Som integrationskoordinator har jag bidragit till planering samt genomförande av läger. Bland annat har föreningar engagerats som lägerarrangörer. Mitt uppdrag har bland annat bestått av kontakter med elever för att undersöka deras intresse av vilka aktiviteter man önskar. Besökt olika skolor för att marknadsföra färdigt program osv. Redan första året lyckades vi tillsammans skapa 21 olika läger. Inriktningarna var väldigt olika och spridningen god över kommunens orter. Sommarlovsaktiviteter har fortsatt och utökats med lovaktiviteter under 2018. Redan första sommaren lyckades vi nå många asylsökande barn och har under alla läger lyckats med en bra blandning av barn med olika socioekonomisk bakgrund och ursprunglig nationalitet.

Exempelvis vilka olika aktiviteter som anordnats: Läger i Klotten för olika åldrar, simskolor, ridläger, aktivitetsläger och cirkusskola. 440 barn deltog i sommarlovsaktiviteter 2016, ca 600 barn 2017. Redan första året nådde vi många asylsökande barn i södra kommundelen. Lärarna och personalens engagemang på Ekbackens skolan var en stor bidragande orsak till att barnen fick hjälp med anmälning och information hem till föräldrar. Under åren har utveckling kring samordning av lovaktiviteter skett med översättning av program till flera språk och riktad marknadsföring till grupper som vi tidigare inte nått. Samarbete har utvidgats med skola och socialtjänsten avseende vilka barn som har haft stora behov av aktiviteter.

Youmo på Lindeskolan - jämställdhet och sexuell hälsa

I samarbete med Lindeskolans personal från Språkinstruktionen startades ett samarbete mellan mobila asylteamet, Lindeskolans kuratorer, integrationskoordinatorer och projektsamordnare ITS. Brister i kunskap kring jämställdhet och sexuell hälsa var grunden till insatsen. Under vårterminen 2018 schemalades lektioner kring Youmo (ungdomsmottagningens webbsida på flera olika språk). Elever som ingick i provgrupperna fick under tre lektionstimmar möta barnmorska där de diskuterat och reflekterat över kroppen och skillnader som tjej och kille, preventivmedel och andra samlevnadsfrågor. Barnmorskan har informerat om könsstympning och var de kan söka hjälp vid problem eller risk att du eller någon i din närhet kommer bli utsatt för könsstympning, bortgifte m m. Vid ytterligare tre tillfällen träffade gruppen skolans kuratorer och diskuterade frågor kring jämställdhet. Integrationskoordinatorer och ITS-projektsamordnare har även de mött eleverna vid tre tillfällen där samtyckeslagen, partner frågor, homosexualitet, mans- och kvinnonormen mm tagits upp. Vi har i alla grupper jobbat med olika typer av interaktivt lärande där gruppen får vara aktiv i aktiviteter och diskussioner. Arbetet har fortsatt under hösten 2018 på liknande sätt.

Länsstyrelsen har beviljat en ansökan §37a under 2018 att fortsätta arbetet på Lindeskolan under 2019 med fokus på jämställdhet och sexuell hälsa. Totalt beviljade 357 379 kr till en halvtidstjänst och utbildning för yrkesverksamma på Lindeskolan.

Under projekt Norrsken har en ansökan till DELMOS (Delegationen mot segregation) skrivits men blev inte beviljad. Under hösten 2018 har en ansökan till Allmänna Arvsfonden utformats som kommer lämnas in i slutet av året. I ansökan samverkar Awesome People med Lindesbergs kommun, Ljusnarsbergs kommun, SFI Lindesberg, SFI Ljusnarsberg, Lindeskolan mfl för att möjliggöra en fortsättning och utvidgning av arbete kring jämställdhet och sexuell hälsa, och även inkludera vuxna nyanlända.

IT-stödjare-praktiksamordnare

Uppstarten av IT-stödjare beskrivs under Lindesbergs kommuns rapport. Från den ursprungliga idén kring IT-stödjare utvecklades en bredare form av samordning av olika praktikplatser för elever på Lindeskolans Språkinstruktion. Vid ansökan till Länsstyrelsen ansöktes om möjlighet att få anställa en samordnare för att utveckla idén där både elever och företag ska se fördelar med praktiken. Under hösten 2017 tillträdde Fia Lindstedt tjänsten och har jobbat med elever både Lindesbergs kommun och Ljusnarsbergs kommun. Under första

halvåret fick fler än 30 elever möjlighet att komma ut i olika former av praktik. Bland annat har flera elever funnits inom olika dagligvarubutiker, restauranger, föreningar och industriföretag. En av flera positiva effekter är att praktikplatserna lett till timanställning i flera fall. Även studiebesök hos flera arbetsplatser har anordnats.

Fokus Jämställdhet 2.0

Pilotprojektet Fokus Jämställdhet beskrivs under Ljusnarsbergs kommuns rapport. Utifrån erfarenheterna från pilotprojektet i Ljusnarsbergs kommun med att utveckla ett metodmaterial till samhällsorientering med upplevelsebaserad pedagogik och jämställdhetsperspektiv så ansökte integrationskoordinatören om medel från Länsstyrelsen för att kunna fortsätta utveckla samhällsorienteringen, vilket beviljades. Projektet startade september 2018 och sträcker sig till december 2019. I projektet kommer vi i samverkan med den ideella organisationen Awesome People att redigera och utveckla metodmaterialet, anordna utbildningar i att använda metodmaterialet och testa materialet med nya grupper i Ljusnarsbergs kommun och Lindesbergs kommun. Vi kommer även att spela in samhällsorienteringsboken "Om Sverige" på fem olika språk för att tillgängliggöra informationen till språksvaga grupper (exempelvis de med låga språkkunskaper eller lässvårigheter). Kommunerna har samverkat för att hitta lämpliga personer för uppdraget. I Lindesbergs kommun kommer metodmaterialet testas med en somalisktalande grupp, inriktad mot området Hagberg och föräldrar och en arabisktalande kvinnogrupp och i Ljusnarsbergs kommun en blandad arabisktalande grupp. Uppstart av diskussionsgrupper sker i början av 2019.

Ljusnarsbergs kommuns rapport

Projekt Fritidsguide

Medel söktes och beviljades av Länsstyrelsens § 37a-medel och projektet startade efter en viss fördröjning i oktober 2016 och höll på till september 2017. Syftet med insatsen var att öka tillgängligheten till fritids- och föreningslivet i Ljusnarsbergs kommun för gruppen asylsökande och nyanlända. Detta genom att utveckla en hållbar metod med användandet av lokala fritidsguider samt ge stöd till fritids- och föreningslivet att nå ut till och inkludera gruppen asylsökande och nyanlända. Projektet initierades efter den behovsinventering som gjordes bland asylsökande där det fanns ett stort behov hos barn och unga att få en meningsfull fritid.

En fritidsguide anställdes i november 2016 och den andra fritidsguiden anställdes i januari 2017. Fritidsguiderna uppdaterade föreningsregistret, uppdaterade aktivitetskalendern, träffade olika föreningar, dokumenterade intressen på över 300 st barn och unga, guidade 141 st barn och unga till olika aktiviteter och föreningar (38% tjejer och 62% killar). I utvärderingen av projektet uppgav 99% av de guidade deltagarna att insatsen underlättat etableringen i samhället, 61% uppgav att insatsen skapat nätverk mellan nya och redan etablerade svenskar, 80% uppgav att insatsen gett stöd i språkinläringen och 80% av de

ensamkommande barnen uppgav att insatsen gett dem ökat socialt stöd. I projektet gjordes en handbok för fritidsguider och 12 nya ideella fritidsguider utbildades.

Utmaningarna i projektet var svårighet att hitta en ny fritidsguide då personen som började i januari slutade strax efteråt och det dröjde till juni innan vi kunde anställa en andra fritidsguide. I övrigt var utmaningen bristen på ledare i föreningarna, bristen på lokaler och ett mycket stort antal personer som ville spela fotboll. Samverkan med Kopparbergs bollklubb har varit en stor del i projektet och även innan projektet för att kunna tillgodose önskemålet om att spela fotboll.

Det har också varit svårt att implementera verksamheten med fritidsguider i den ordinarie verksamheten då det inte finns någon fritidsförvaltning i kommunen. Projekt Norrsken har hjälpt till med ansökningar till ÖLIF för att kunna starta upp fotboll både inom SAIK och Kopparbergs Bollklubb.

Fokus Jämställdhet

Medel söktes och beviljades av Länsstyrelsens §37a-medel och projektet startade i december 2016 och höll på till mars 2018 (efter ansökan om förlängning). Detta utifrån en behovsinventering som gjordes i början av projekt Norrsken. Insatsen syftade främst till att underlätta etableringen i samhället för asylsökande män genom att erbjuda interaktiv samhällsinformation med fokus på jämställdhet. Genom övningar, diskussioner och reflektioner fick deltagarna en ökad medvetenhet om samhället. I samverkan med den ideella organisationen Awesome People utarbetades ett metodmaterial till samhällsorienteringsboken "Om Sverige" som testades i projektet med goda resultat. Projektet höll i två seminarier på den nationella SO-konferensen om arbetet med metodmaterialet för 120 deltagare och intresset var stort att använda materialet. Nya medel för att utveckla metoden och testa materialet med nya grupper har ansökts om och beviljats av Länsstyrelsens §37-medel. Det nya projektet "Fokus Jämställdhet 2.0" pågår från september 2018 till december 2019 i Ljusnarsbergs och Lindesbergs kommun.

Integrationsbidrag

Ljusnarsbergs kommun avsatte 200 000 kronor i integrationsbidrag som föreningar kunde söka för integrationsinsatser. Tid har lagts på att informera föreningar om bidraget och bolla kring olika idéer. Integrationsbidraget fördelades mellan 3 olika föreningar/organisationer i Ljusnarsberg kommun.

Aktivitetsplan för integration

Arbete har lagts på att skapa en aktivitetsplan för integration kopplat till kommunens integrationsstrategi för att arbeta med framförallt attityder och bemötande inom kommunens verksamheter. Dessutom har allmänheten som målgrupp arbetats med för att skapa bättre förutsättningar för integration då det behövs fler svenskar som engagerar sig och fler föreningar som öppnar upp för olika typer av aktiviteter.

Skolan och integration

För att de barnen som är asylsökande och nyanlända som går på kommunens skolor ska få en bra integration i skolan och även deras föräldrar så arbetade projekt Norrsken länge med att få till en samverkan med skolan. Under våren 2017 anordnades en upplevelsevandring kring hur det är att vara på flykt och efterföljande temadagar när det gäller flykt, värderingar och integration för Kyrkbacksskolans högstadieelever. Totalt genomfördes 12 upplevelsevandringar varav en på kvällstid öppen för allmänheten. Temadagarna genomfördes i samverkan med den ideella organisationen Awesome People där vi träffade årskurs 7, 8 och 9 under ett varsitt förmiddagspass. I utvärderingarna uttryckte eleverna att de tyckte både upplevelsevandringen och temadagen hade varit intressanta och lärorika. Under 2018 genomförde projekt Norrsken i samverkan med studievägledaren på skolan informationsträffar för nyanlända elevers föräldrar kring den svenska skolan och skolsystemet.

Övrig verksamhet

En asylverksamhet startades upp inom projektet där en person från målgruppen lärde ut svenska till sina landsmän. Genom studieförbundet Bilda har vi startat träffar för kvinnor utifrån en behovsinventering som genomfördes av projekt Norrsken.

Lindesbergs kommuns rapport

Bussar till LindeDagen/Lindessjön Runt Dagen (Rotarys dag för närings- och föreningslivet i Lindesberg)

För att möjliggöra alla kommunens invånare ska kunna delta har vi erbjudit bussturer till LindeDagen under projektiden. Dessa resor anordnat tre gånger. Största antalet resenärer, 250 st första året 2016. Efterföljande år har ca 100 personer 2017 respektive 65 personer 2018 åkt med bussarna. Migrationsverket har varit till stor hjälp vid alla tillfällen med att sprida informationen om bussturerna i olika trappuppgångar. I övrigt har information kring bussturerna spridits via affischer, sociala medier och kommunens hemsida. Föransökan har krävts och det har fungerat tillfredsställande.

Integrationsbidrag

Lindesbergs kommun avsatte två miljoner kronor under 2016 för att stimulera föreningslivet till ökad inkludering av nyanlända och asylsökande i sina olika verksamheter. Under 2016 avsatte jag mycket tid till att informera föreningar och organisationer om möjligheter kring bidraget. Information har givits via nätverk i kommunen men också i enskilda möten med olika föreningar. Integrationsbidraget fördelades mellan 25 olika föreningar/organisationer inom Lindesbergs kommun. Åtterrapporering från föreningar har skett till fritidskonsulent som redovisat utfall till kommunens tillväxtutskott.

Mobila asylteamet -Region Örebro län, närsvård

Samarbete med mobila asylteamet i norr har varit mycket betydelsefullt. Mobila asylteamet har fungerat som ögon och kanal direkt ut i till asylsökande i lägenheter och boende på anläggningsboenden. När de sett brister har vi gemensamt kunna larma till rätt instans för att snabbt genomföra en åtgärd. De har också vid ett flertal tillfällen hjälpt mig när privatpersoner påpekat om missförhållanden på "asylanläggningsboende" eller "asyllägenheter". Vi har tillsammans byggt upp ett mycket bra utbyte där vi samarbetar och informerar varandra för att på bästa sätt förbättra situationen för asylsökande. Under perioden har teamet medverkat i flera olika aktiviteter som vi gemensamt genomfört, bland annat Världens Café och Youmo.

Stöd till uppstart av nybildat ungdomsråd i Lindesberg

Under 2017 startades ett ungdomsråd bestående av elever från Stadsskogsskolan och Lindeskolan. Gruppen ville verka för att föra fram gemensamma åsikter kring vilket stöd ungdomar är i behov av när det gäller fritidsaktiviteter och lokaler. Sara Sporre från Lindesbergs bibliotek och Linnéa Hedkvist från Folkhälsoteamet i norra Örebro län har tillsammans med mig varit samordnande parter som stöttat ungdomarna vid bildandet av ungdomsrådet.

ITS - individuellt IT-stöd för vårdpersonal

ITS var under projekt Norrskens första år mitt största enskilda projekt. ITS är en vidareutveckling av IT-guide. IT-guide har pågått på bland annat Lindesbergs bibliotek och innebär i korthet att ungdomar från språkinstruktionen på Lindeskolan har fått chansen att jobba som IT-guider till seniorer. Mötesplatsen har varit kommunens bibliotek. Utifrån konceptet med IT-guide föddes idén med IT-stödjare. Vårdpersonal på Grönbodahemmet i Storå med brister i kunskap kring IT skulle erbjudas stöd och utbildning av IT-kunniga nyanlända ungdomar.

Vi hoppades kunna ge eleverna möjlighet att utveckla sin svenska och erfarenhet av hur det är på en svensk arbetsplats. Vårdpersonalen skulle stärka sina kunskaper kring IT. IT-avdelningen skulle förhoppningsvis uppleva minskat behov av stöd till Grönboda i frågor kring e-mail, inloggning, skrivare m. Alla parter skulle vinna något på att samverka och kunna få ett mervärde av ITS. Projektet pågick under vårterminen 2017. Kvar fanns grundtanken att alla ingående parter ska se nytta med praktiken. Efter våren 2017 utformades en ansökan hos Länsstyrelsen om projektledaruppdrag. Projekt ITS utvecklades efter våren 2017 till att omfatta andra delar än IT. I utvidgningen fick ITS-projektsamordnare möjlighet att möta behovet hos elever på språkinstruktionen, Lindeskolan, av att komma ut i arbetslivet och skapa fler relationer i civilsamhället. Fia Lindstedt anställdes av Åsa V och Karin W som projektsamordnare för ITS i Lindesbergs och Ljusnarsbergs kommun. Projekttiden avser 1 år och 4 månader.

Länsstyrelsen beviljade 520 000 kr ur §37a.

Familjecentralen i Lindesberg och Fellingsbro

Familjecentralen i Lindesberg har under 2016 fått projektstyrda medel från Lindesbergs kommun för att kunna jobba med informationsträffar till asylfamiljer en dag per vecka. Detta

har varit en mycket lyckad satsning. Under maj 2016 sökte jag medel hos Länsstyrelsen för att kunna utvidga verksamheten i Lindesberg med bland annat information om föreningslivet. I ansökan fanns även önskan om utredning av behovet av familjecentral i Fellingsbro inkluderat. Familjecentralens projekt "Att bilda familj och leva med barn i Sverige" omfattar utöver träffar vid familjecentralen. 10-12 st utbildningstillfällen för föräldrar studerande vid SFI Masugnen. Vid utbildning mot föräldrar vid SFI ges bland annat information om och diskussion kring folktandvårdens uppdrag, barnkonventionen, Sveriges lagar, jämställdhet, föreningslivet m m. Ansvarig hos Familjecentralen är Marie Wellander. Min del i uppdraget har bestått av ansökningar till Länsstyrelsen samt planering, kontakt med och information kring föreningslivet, delrapportering m m.

Vi har ansökt och beviljats medel för denna verksamhet från Länsstyrelsen §37 a samt TIA-medel. Totalt har Familjecentralen beviljats 1334 041 kr från tre olika ansökningar (543 159 kr ur §37a, 2016; 296 345 kr ur TIA, 2018 samt 494 537 kr ur §37a, 2018).

Fritidsguide - "Fritidsguide - en ambassadör för kommunens föreningsliv"

Under februari och mars 2017 värvade jag en volontärarbetare som fanns i bibliotekets lokaler en dag i veckan, före och i samband med språkcaféverksamhet där uppdraget är att guida fler personer ut till befintligt föreningsliv. Helena Heiniemi är en driftig pensionär och perfekt ambassadör för Lindesbergs kommun. Helena möter asylsökande och nyanlända på ett enkelt sätt och har lyckat få flera nyanlända/asylsökande att komma i kontakt med en befintlig förening och även ordnat praktikplatser. Fritidsguide var lyckat och Lindesbergs kommun beslutade att skriva ansökan till Länsstyrelsen för att få möjlighet att anställa en språkvänsprojektledare. Som projektledare för språkvän jobbar du för att en nyanländ person ska få möta någon som bott i Sverige en längre tid. Fritidsguiden har jobbat med att ge nyanlända kontakt med en förening eller organisation. Ansökan utformades av Nanette Danielsson och Åsa Viggeborn. Projektansökan gjordes tillsammans med Ljusnarsbergs kommun som samarbetspart.

Språkvänsansökan beviljades med ur §37a från Länsstyrelsen med 648 939 kr och där anställdes Svante Forslund under ca 1 år.

Frövi familjedag och Fellingsbrodagen

Frövi familjedag har genomförts 2017 och 2018 med mycket lyckat resultat med många deltagare. Dagen är en gratis dag i mitten av juli för hela familjen. Till dagen har vi lyckats samla företagare, föreningar, organisationer och andra frivilliga som visar upp sina olika verksamheter. Deltagare har bjudits på kakbuffé, grillad korv, "prova på aktiviteter" och uppvisningar/uppträdanden. Dagen har lockat fler än 500 besökare både 2017 och 2018.

I mitten av augusti 2018 anordnades en liknande dag i Fellingsbro med mycket gott resultat. Även här lockade vi fler än 500 besökare till dagen som visade upp flera olika verksamheter som finns i och omkring Fellingsbro.

Koordinator har samordnat via möten både Frövifamiljedag och Fellingsbrodagen tillsammans med Svenska kyrkan, Näsby o Fellingsbro församling, vid båda orterna. Till detta har flera frivilliga inom förenings- och näringslivet medverkat till att göra båda

arrangemangen lyckade. Fortsättning planeras för både Frövi familjedag och Fellingsbrodagen inför 2019. En stark oro har yttrats från båda arrangemangsgrupperna kring vem som ska samordna dagarna.

Världens Café – Stråssa/Guldsmedshyttan

Under projektiden har jag utvecklat ett mycket nära och betydelsefullt samarbete med de församlingar som verkar i Lindesbergs kommun. Linde Bergslags församling och Lindesbergs kommun har tillsammans med Rädda barnen, IKEA, ÖLIF/SISU och mobila asylteamet arrangerat återkommande en gång i veckan Världens Café i Stråssa. Verksamheten har varit välbesökt och mycket uppskattad. I grunden erbjuds deltagare en mötesplats för att samtala och fika. Till detta har arrangerats systuga, lek och rörelse för barn och vuxna. Olika föreläsare har bjudits in och deltagarna har fått information kring en mängd olika teman. Exempelvis egenvård, psykisk ohälsa, sexuell hälsa & prevention, föreningslära osv. Måndagsträffarna har även lett till speciella träffar som kvinnokväll, besök på Länsmuseum och IKEA samt en resa till Eskilstuna djurpark. Efter sommaren 2018 flyttades verksamheten till församlingens lokaler i Guldsmedshyttan. I Guldsmedshyttan har vi fått möjlighet till utvidgning i form av ett klädbibliotek. Världens Café är välbesökt av asylsökande. I Stråssa besökte 25-40 deltagare varje träff. I Guldsmedshyttan är besöksantalet mellan 35-55 per tillfälle. Efter flytten till Guldsmedshyttan har även Röda korset blivit en samarbetspart. Flera av Röda korsets frivilliga deltar och hjälper till vid träffarna. Liknande träffar har funnit i Vedevåg där jag deltagit i mån av tid.

Vid separata möten med IKEA har framkommit av de har ett intresse att samverka med Lindesbergs kommun och målgruppen nyanlända. Bland annat har IKEA besökt invånare i kommunen med olika ursprung för att göra ett "hemma hos reportage". Dessutom har eventuella framtida samverkansprojekt diskuterats kring ex praktikplatser och arbetstillfällen.

Samarbetet med Svenska kyrkan och mig har utvidgats till deras St Mary verksamhet där olika personer får till arbetsträning och praktik. Anna Andersson är ansvarig för kyrkans St Mary verksamhet. Idag syr St Mary deltagare en tygkasse efter att de fått ett demoexemplar från annan verksamhet av integrationskoordinator.

Efter möten med Kenneth Niklasson, projektledare för All-In, Lindesbergs kommun, såg jag möjligheter till positiva effekter av ett samarbete mellan All In och Svenska kyrkan. Parterna kallades till gemensamt möte och har idag ett gott samarbete.

Gruppträning Hagaberg

Från mitten av oktober 2016 till maj 2017 tränade jag en grupp tjejer med somaliskt och arabiskt ursprung på Björkhagaskolan under två timmar en gång i veckan på onsdagskvällar. Som komplement till vissa träningspass bjöds olika föreläsare in. Asylteamets barnmorska/undersköterska har informerat om preventivmedel och kvinnofrågor i diskussionsform. Vilket varit mycket lyckat och intressant. De somaliska tjejerna var otroligt öppna och ställde många frågor kring könsstympning och preventivmedel med också kring utbildningsvägen till yrket som sjuksköterska och barnmorska. Vid en annan träff hade jag bjudit in socialtjänsten som informerade om sitt uppdrag i kommunen och hur man utbildar

sig till socionom. Olika föreningar har presenterat sig och jag har guidat tjejer och deras barn till andra föreningar i Lindesberg. Vi har också haft information från konsumentrådgivaren Rosemarie Haapala. Under hösten 2017 introducerades gruppen till olika former av aktiviteter. Exempelvis gruppträning hos LAGF (Lindesbergs Allmänna Gymnastikförening) och Hux Flux (skapande onsdagar på Lindeskolan öppna för alla åldrar där deltagare erbjuds dans, sång/musik och rita/måla).

Vem f-n

Jag har deltagit i fyrekommunsnätverket med Nässjö, Falköping, Borlänge och Lindesbergs kommun. Kommunerna har samarbetat kring olika möjligheter samt utmaningar vi möter i och med våra nya medborgare. Jag har deltagit i olika nationella konferenser med nätverket och varit med representerat kommunen i Almedalen. Vid ett tillfälle arrangerade nätverkets sin gemensamma konferens i Lindesberg vilken jag varit med och planerat samt genomfört.

Rapporter och uppdrag när Lindesbergs kommun var utan integrationsstrateg

Under ca ett halvår saknade Lindesbergs kommun en integrationsstrateg (aug 2016-feb 2017). Under den perioden övertog jag som koordinator delar av uppdrag och arbetsuppgifter från strategen. Bland annat ansvarade jag för samordning kring rapporter till Länsstyrelsen gällande kommunens lägesstatus kring påverkan på skola, socialtjänst m m till följd av det stora mottagandet av asylsökande.

Under hösten 2016 var jag med och rekryterade en receptionsvärdinna till kommunhuset vid Lindesbergs kommun (uppdrag påbörjat av strateg). Intisar Alansari har fungerat som en länk för både socialtjänsten och andra anställda i kommunhuset mellan nyanlända och tjänstemän. Jag har fått mycket värdefull hjälp att förstå och fördjupa mig i frågor med Intisars hjälp. Hon fungerade som en länk till framförallt nyanlända kvinnor och hur vi ska jobba för att fånga upp dem. Intisar har även hjälpt till med översättning och andra uppgifter.

Nätverkande och information

Som integrationskoordinator jag har fungerat som en kanal för att nå ut till olika organisationer, föreningar och andra verksamheter med olika typer av information. Jag har byggt upp ett kontaktnät i Lindesberg och våra omkringsliggande orter till personer som har stor nytta av information och har nära kontakt med asylsökande och nyanlända. Exempelvis statistik från Migrationsverket, information från integrationsstrateg och spridande av andra aktiviteter från målgruppen.

Skolverket

Efter initiativ från koordinator och ITS-samordnare om möjlighet att söka stöd från skolverket söktes medel för att kunna utveckla och stödja Språkinstruktionen på Lindeskolan. Ansökan har under hela processen genomförts i samråd med gymnasiechef och rektor för språkinstruktionen. Hela ansökan om 1 450 000 kr beviljades. Dessa medel ska förbrukas under hösten 2018 och jag har tillsammans med rektor planerat och budgeterat för investeringar i utbildningsmaterial, tjänster och utbildning för personal samt elever.

Under september utbildades personal, lärare, kuratorer och mobila asylteamet i TMO (traumamedveten omsorg) ledd av Vivecka Axelsson från Uppdrag psykisk hälsa. I två dagar utbildades gruppen och fick fördjupade kunskaper kring hur olika upplevelser kan blockera inlärningsförmågan. Utbildningen fick mycket fina betyg i utvärderingen. I början av november anordnade vi en utbildningsdag för alla elever på språkinstruktionen. Bland annat föreläste Jonatan Malm från religionsvetarna, ungdomspolisen Henrik Andersson och en polis från Göteborg (med afghanskt ursprung) samt mobila asylteamet och skolans kuratorer. Eleverna från språkinstruktionens A och B-klasser fick vid detta tillfälle samarbeta tillsammans med samhällsprogrammet åk 3 elever. Elever från övriga språkinstruktionen erbjöds liknande utbildning mer anpassat efter deras lägre språknivå.

Skol-IF

Under uppstart av Skol-IF vid Lindeskolan sökte jag medel från Länsstyrelsen för att kunna starta fler sporter och låta elever prova på olika verksamheter. Ansökan fick avslag men trots detta har Skol-IF jobbat med viss verksamhet. Idag finns det möjlighet för skolans elever att prova på dans, volleyboll och fotboll inom Skol-IF på Lindeskolan.

ÖLIF/SISU

ÖLIF/SISU har i samråd med koordinatör varit aktiva i vår kommun med olika insatser. Vi har tillsammans sett över behovet och riktat insatsen till områden där behovet varit som störst. Exempelvis har Magdalena Åsgärde tränat en grupp asylsökande kvinnor i Guldsmedshyttan med ca 30 deltagare. För att öka kvinnors kunskap kring olika motionsformer har de bland annat provat på dans, cirkel-träning, stavgång och fotboll.

IFK Lindesbergs fotbollssektion har under projekttiden varit en förening jag haft mycket kontakta med. Fler av våra nyanlända har ett stort intresse för fotboll. I samarbete med Jasmin Benca, ÖLIF/SISU har föreningen fått hjälp med olika lösningar med tränare under kortare perioder och annan support.

Punktinsatser

Flera olika insatser har skett mot asylanläggningar som fanns i Allmänningbo och Gusselby. Bland annat genom bussturer från Allmänningbo in till Lindesberg där integrationsbidraget gett möjlighet att träna styrketräning, spela innebandy eller simma vid olika tillfällen. Asylboendet i Allmänningbo avvecklades december 2017. Insatser mot anläggningen i Gusselby har skett i omgångar. Bland annat fick de ett pingisbord, julfest anordnades med fika och julklappar till barnen, språklektioner på boendet en gång i veckan, "gratis-klädförsäljning" m m. Flera av dessa aktiviteter har skett i samarbete med Svenska kyrkan och Röda Korset.

Region Örebro län – mobila asylteamet

Mobila asylteamet i Närsjukvårdsområde Norr skapades 2016 för att avlasta primärvården och akutkliniken med asylmottagningar ute på flyktingboenden samt på de vårdcentraler på de orter där flest asylsökande blev placerade. Teamet har bestått av sjuksköterskor, barnmorskor, kuratorer, undersköterskor samt en psykolog.

På grund av de många professionerna representerade i teamet har man kunnat möta många olika behov av hälsoinformation samt bedrivit mottagningsarbete och gruppverksamhet.

Ett stort antal asylsökande har nåtts av viktig information om det svenska hälso och sjukvårdssystemet samt om viktiga hälsoteman, mycket tack vare den samverkan mellan parterna i Norrskan har teamet/Regionen kunnat möta målgruppen i olika forum och mötesplatser

Ett stort antal asylsökande har ingått i Hälsostödsgrupper enligt SKL:s koncept "Hälsa i Sverige" där man under ett par träffar i grupp har samtalat om hur stress och oro påverkar kroppen och vad man kan påverka själv för att må bättre under den svåra asylprocessen.

Teamet har arbetat mycket med uppsökande verksamhet i samverkan med integrationsordnarna och andra aktörer och har regelbundet träffat dessa för att stärka varandra i arbetet.

Detta samarbete har också ökat möjligheterna att nå målgruppen med viktig information om det svenska hälso- och sjukvårdssystemet samt om viktiga hälsoteman.

Effekter i Region Örebro Län

Redan vid uppstarten av Mobila asylteamets verksamhet i Närsjukvårdsområde Norr såg team-medlemmarna att samverkan med andra aktörer var nödvändigt för att på bästa sätt nå ut till de asylsökande och nyanlända. För att hitta de mötesplatser dit målgruppen sökte sig behövdes kunskap inifrån. Kunskap behövdes även för att kartlägga vilka aktiviteter som kunde erbjudas i respektive kommun för att kunna förmedla vidare de asylsökande då behovet låg utanför teamets uppdrag och kompetens.

Projekt Norrskan har kunnat stå för denna information och varit en viktig kanal in i kommunens arbete med målgruppen. Genom Projekt Norrskans och Mobila asylteamets samarbete har behov av olika slag snabbare kunnat tillgodoses i samverkan. Personer med stor ohälsa har snabbare fångats upp och hänvisats till teamet och vården.

Utmaningar i Region Örebro Län

En stor utmaning för Region Örebro Län är att möta den stora psykiska ohälsan som finns hos många i målgruppen asylsökande och nyanlända.

För ett stort antal personer har asylprocessen dragit ut över tid och många har levt i ovisshet om sin framtid i flera år vilket leder till många problem och ofta psykisk ohälsa. Bland gruppen nyanlända finns många som efter besked om uppehållstillstånd börjar återuppleva trauman efter krig och flykt och som kämpar med att etablera sig i ett helt nytt samhälle och i en ny kultur med allt vad det innebär.

För en stor grupp är den psykiska ohälsan orsakad av hedersrelaterat våld och förtryck. Ett område där många av våra medarbetare behöver utökad kunskap för att kunna ge gott bemötande samt ge rätt stöd och vård.

Vi behöver en ökad kulturkompetens/medvetenhet för att kunna ge ett ännu bättre bemötande samt få ökad förståelse i mötet med målgruppen. Kulturtolkarna berättar att det ofta blir kommunikationskrockar i samtal mellan vårdens medarbetare och personer i behov av vård.

Vi behöver även bidra till fortsatt hälso- och sjukvårdsinformation till målgruppen via de mötesplatser som finns t ex SFI.

Vi kan bli bättre på att samverka mellan kommun, region och civilsamhälle. Kompetenser behöver spridas och nå fler.

Ytterligare en utmaning handlar om en breddad rekrytering. Region Örebro Län är en stor arbetsgivare och vi behöver bli bättre på att ta tillvara den kompetens, utbildning och yrkeserfarenhet många i den nyanlända gruppen har.

Utdrag ur Thomas Falk, Region Örebro läns uppföljningsrapport från Projekt Norrskens första år (20160301-20170630)

Efter projekt Norrskens första år fick Thomas Falk, samhällsmedicinsk strateg Region Örebro län uppdraget att sammanställa en uppföljningsrapport av projekt Norrskan och det första året. I sammanställningen går att läsa följande under resultat:

- Stor vinst gällande sysselsättning och aktiviteter genom projekt Norrskan. Både i form av nya aktiviteter, samordning och koordination av aktiviteter.
- Flera återvänder till båda kommuner efter anvisning till annan kommun vid beviljande av tillfälligt uppehållstillstånd. På så sätt behålls viss kompetens i kommunen.
- Avlastning för befintliga samhällsaktörer via bland annat de nätverk som skapats. Det civila samhället ser ökade möjligheter att underlätta och sprida information.
- Även avlastning av vissa funktioner inom kommunerna.

Ur sammanfattning och rekommendationer:

- Projekt Norrskan har ökat och utvecklat samverkan mellan det offentliga och civila samhället i Lindesbergs och Ljusnarsbergs kommuner under den relativt korta tid som projektet pågått.
- Samtliga respondenter lyfter projektets betydelse för utvecklingen av nätverk där stödkontakter och information till/omkring de asylsökande och nyanlända kan ha sin plattform. Arbetet pågår och inte minst på de mindre orterna är det viktigt att utveckla vidare.
- Målet att bidra till utveckling av egenaktiviteter och främja kontaktytan med svenska medborgare har delvis uppfyllts. Det har varit svårt att leva upp till målet av flera skäl. Dels förändras målgruppen ofta och dels tar det tid att bygga tillit. Utveckling av nya metoder för arbetet i denna del pågår både på länsnivå och i kommunerna.

- Det finns tecken på att kommunernas goodwill har ökat och på individnivå finns exempel på nyetablering i båda kommunerna. Det är ännu för tidigt att dra några generella slutsatser utifrån detta. För att stärka förutsättningarna till ökad etablering på de mindre orterna föreslås att projektets målgrupp framöver även omfattar gruppen nyetablerade.
- Projektet ger avlastning för befintliga verksamheter i flera aspekter. Projektet har skapat strukturer för samverkan som underlättat information och genomförande av insatser. Det har gett tydliga kommunikationsvägar för verksamheterna sinsemellan samt gentemot det civila samhället. Från det civila samhället uppger man att deras engagemang i samhällsinformationen ökat genom fler och fördjupade kontakter samt att aktivitetsdeltagarna ger varandra mer vägledning och stöd.
- **Sammanfattningsvis kan konstateras att det finns ett stort behov av samordning omkring asylsökande, nyanlända och nyetablerade i norra länsdelen.**

Frågeställningar

Hur fortsätter olika delar från projekt Norrskan?

Ljusnarsbergs kommun

Genom projekt Fokus Jämställdhet 2.0 som pågår till december 2019 så fortsätter projekt Norrskan i Ljusnarsberg och Lindesbergs kommun. I projekt Fokus Jämställdhet 2.0 kommer Ljusnarsbergs kommun vara projektägare med kommunerna som samarbetspart.

Lindesbergs kommun

I Lindesbergs kommun finns fler uppbyggda samverkansprojekt som eventuellt kommer att fortsätta. Svenska kyrkan har ett samarbete med Röda korset och Rädda barnen med bland annat verksamheten Världens Café i Guldsmedshyttan. I Svenska kyrkan pågår förändringar kring i vilken utsträckning de kommer fortsätta delar av arbetet med asylsökande. Här finns osäkerhet och oro kring hur dessa verksamheter fortsätter.

Fokus Jämställdhet 2.0 kommer pågå i Lindesbergs kommun under 2019. Koordinator är kontaktperson för de två olika workshopledare som kommunen ansvarar för. Dessa båda kommer ha en kortare anställning i Lindesbergs kommun. Integrationsstrategen kommer vara kontaktperson när anställningen för koordinatorm upphör.

Som koordinator har jag jobbat med samordning för flera olika lokala nätverk. Detta har underlättat för dem att det funnit en person som ansvarat för kallelse, protokoll samt informationsspridning. Nätverken kommer fortleva men har uttalat svårigheter kring vem som ska ansvara och utför de delar som koordinator utfört.

Frövi familjedag och Fellingsbrodagen är planerad 2019 men de önskar stöttning kring samordning, planering och genomförande från kommunen.

Youmo Lindeskolan, Jämställdhet och sexuell hälsa. Projektet pågår terminen 2018 i samma omfattning som tidigare. Det är ännu oklart kring hur och om detta kan bedrivas vidare. Länsstyrelsen har beviljat en halvtidstjänst för att kunna fortsätta arbetet med Youmo under 2019.

Vilka arbetsmetoder och aktiviteter bör överföras till ordinarie verksamhet/alt. organisationer?

Ljusnarsbergs kommun

I Ljusnarsbergs kommun bör sommarlov- och lovaktiviteter fortsätta. Då statsbidragen fortsätter för sommarlovsaktiviteter under 2019 och lovaktiviteter till och med år 2020. Dessa aktiviteter är enormt viktiga för målgruppen asylsökande och nyanlända barn och unga för ökad inkludering i det svenska samhället. Det har även framkommit att aktiviteterna bidragit till en positiv syn på kommunen. Aktiviteterna är en möjlighet att visa vad som händer i kommunen och som är positivt för barnfamiljer.

I kommunen bör även användandet av det framtagna metodmaterialet i samhällsorientering fortsätta så att den obligatoriska samhällsorientering utvecklas i rätt riktning enligt regeringens direktiv när det gäller ökad fokus på mänskliga rättigheter och jämställdhet. Goda kunskaper i svensk samhällsorientering är grundläggande för en god integration och förståelse för det svenska samhället.

I kommunen bör det finnas någon funktion gentemot det civila samhället som anordnar nätverksträffar och kan hjälpa till med ansökningar, bolla idéer och delge information som civila samhället kan ha nytta av.

Lindesbergs kommun

Om aktivitetskalendern ska finnas kvar på kommunens hemsida bör det utses någon ansvarig för denna i Lindesbergs kommun.

Föreningar och andra organisationer vill gärna enkelt kunna kontakta någon i kommunen för att få information kring frågor som berör asylsökande och nyanlända. Denna person kan också ingå i de nätverksträffar som regelbundet förekommer framför allt i Frövi, Fellingsbro och Lindesberg. I samband med dessa träffar planeras även evenemangen Frövi familjedag och Fellingsbrodagen.

Det kan vara klokt att utse en kontaktperson som samordnar eventuella arrangemang kring bussar och världens mat vid LindeDagen (LindeVeckan 2019).

I projektet kring familjecentralerna bör överlämnande och ansvar för redovisning till Länsstyrelsen tydliggöras till exempelvis Marie Wellander tillsammans integrationsstrateg.

Om kommunen är intresserad att fortsätta samarbetet med aktiviteter liknande "Världens café" bör någon utse för att kunna stötta genomförande. Förslagsvis integrationsstrateg eller liknande funktion.

Under 2019 kommer Fokus Jämställdhet 2.0 att startas upp i Lindesbergs kommun med bland annat en grupp somalisktalande föräldrar. Vid ansökan och beviljning av medel har koordinatör haft kontakten med berörda med en intention att överlämna till integrationsstrategen. Samarbete finns med Björkhagaskolans rektor Lena Warvne och chef för elevhälsan Christan Kokvik.

Det krävs en tät kontakt med föreningar och organisationer i kommunen om det finns en fortsatt önskan att samverka kring olika aktiviteter där det finns möjlighet att söka olika statliga och regionala medel.

Det krävs en kontinuerlig kontakt med aktörer verksamma i och utanför kommunen såsom exempelvis studieförbunden och ÖLIF/SISU. Den personen har möjlighet att ge dessa organisationer en lägesbild och inflytande på vilka möjligheter att skapa aktiviteter i Lindesbergs kommun.

Församlingarna i Lindesbergs kommun har varit en stor och viktig aktör under projekttiden med integrationsarbetet. Önskvärt vore att det uppbyggda samarbetet kan fortsätta.

I kontakten har IKEA har tillväxtförvaltningen varit inkopplad. Här finns potential att bygga upp ett samarbete inom olika områden.

Youmo Lindeskolan - behovet och efterfrågan är fortsatt stort. Lindeskolan har uttryckt oro kring hur detta arbete ska kunna fortsätta. I dagsläget finns inga klara besked hur och om arbetet kan fortsätta på något sätt med stöd av beviljade medel från Länsstyrelsens §37a.

I båda kommunerna finns ett behov att fortsätta kartlägga behov och utmaningar kring kommunernas asylsökande och nyanlända.

Vilka effekter kan vi anta/se i respektive kommun?

Ljusnarsbergs kommun

Fokus Jämställdhet bidrog till enorma hälsoeffekter då deltagare uttryckte att de mådde mycket bättre efter deltagande i samhällsorienteringen som anordnades. Flera i landet använder sig av metodmaterialet vilket bidrar till spridning av förbättrad samhällsorientering med effekten av bättre integration och välmående.

I Ljusnarsbergs kommun kan vi anta att effekterna genom projekt Fritidsguide samt lov- och sommarlovsaktiviteter bidragit till en meningsfull fritid för barn och unga. Att aktivera barn och unga på sin fritid är viktigt för att bidra till en bra familjesituation.

Lindesbergs kommun

Under projekttiden har vi jobbat med att upplysa kommunernas asylsökande och nyanlända kring asylprocessen. De har fått hjälp och stöd att hitta olika typer aktiviteter och har själva fått vara med och påverka innehållet i nystartade grupper. Det är sannolikt att dessa olika insatser kring målgruppen har bidragit till ökat välmående och det har varit relativt få konflikter på och kring asylbostäderna i kommunen.

Stora delar av insatserna i projekt Norrsken har varit i förebyggande syfte och det är därför svårt att kunna påvisa vilka exakta effekter som projektet haft. Vi ser dock ett par mätbara faktorer som har bidragit till bättre välmående och integration i kommunerna. Exempelvis projektet Fokus Jämställdhet som givit direkta positiva effekter på deltagarnas psykiska välmående, bekräftade av både deltagare och kurator Franck Mohoro från mobila asylteamet. Vi har även sett att projektet bidragit till att stärka och utveckla informationsnätverket som finns i kommunerna gentemot aktörer som jobbar mot målgruppen. Insatser under projekttiden har lett till att flera aktörer påbörjat samarbete kring olika aktiviteter och verksamheter.

Många asylsökande och nyanlända har under projekttiden fått en aktivare vardag. De har själva fått vara med och påverka vilka aktiviteter som önskas vilket med stor sannolikhet lett till bättre välmående.

Projekt Norrsken har bidragit till att flera personer kunna anställas både via ansökta projektmedel men också efter olika praktikmöjligheter som lett till olika former av anställningar av nyanlända.

Vilka utmaningar finns i respektive kommun?

Ljusnarsbergs kommun

I Ljusnarsbergs kommun finns flera utmaningar. Det är en liten kommun med begränsade resurser vilket gör att det har varit svårt att förankra aktiviteter som har gjorts inom projekt Norrsken i befintliga verksamheter. Problematik med brist på tjänstemän inom kultur och fritid har lett till dubbla roller för integrationskoordinator och ingen att lämna över det arbetet till vid projektets slut.

I kommunen finns det ett stort antal föreningar men det är väldigt få som är aktiva och i flera fall är samma personer aktiva i flera föreningar. Föreningslivet har haft begränsad kapacitet att utföra saker, i många fall på grund av ledarbrist. Detta har bidragit till att kommunen behövt anordna många aktiviteter i egen regi fastän målsättningen har varit samverka med föreningslivet. Under projektet har exempelvis behovet av att spela fotboll varit väldigt stort bland målgruppen. I fritidsguideprojektets kartläggning ville över 100 barn och unga spela fotboll. Den enda aktiva fotbollsklubben - Kopparbergs Bollklubb - startade en verksamhet för målgruppen men det var svårt att hitta passande ledare och det var brist på ytor och lokaler att spela och träna på.

Det har varit svårt att engagera etablerade invånare till möten över social, kulturell och språkliga gränser, vilket har varit en stor efterfrågan från asylsökande och nyanlända i kommunen. I initiativen Låna en svensk och Språkvän har det exempelvis varit fler asylsökande/nyanlända som har velat träffa etablerade svenskar än tvärtom.

Lindesbergs kommun

I Lindesbergs kommun finns ett stort antal nyanlända och asylsökande. Under projektiden har framkommit ett stort behov av stöd, aktiviteter och information till målgruppen. Den största utmaningen för Lindesbergs kommun är att tydliggöra hur och på vilket sätt kommunen vill jobba med det långsiktiga arbetet att integrera både nyanlända och andra personer som idag står långt ifrån att känna inkludering och delaktighet i det svenska samhället. Att jobba förebyggande mot social exkludering och psykisk ohälsa kommer bespara kommunen medel i framtiden. Tydliga riktlinjer kring arbetssätt kommer troligtvis skapa en bättre och snabbare inkludering av nyanlända i svenska samhället.

Migrationsverkets framtidsutsikter med antalet platser i länet ligger runt 2 250 st för Örebro län. Av dessa platser finns ca 1250 i norra länsdelarna med ca 850 platser i Lindesberg kommun. Under 2018 har vi mött stor omflyttning av de asylsökande och en allt större andel som lider av psykisk ohälsa. Den ökades psykiska ohälsan upplevs av flera aktörer, bland annat det mobila asylteamet.

Föreningslivet i Lindesbergs kommun är stort och utbrett. Tyvärr kan det upplevas som svårt att komma in som asylsökande eller nyanländ i befintligt föreningsliv. Det finns fler goda exempel på föreningar som jobbar aktivt med att engagera nyanlända. Andra föreningar har stora utmaningar med brist på ledare, lokaler osv. Det finns en stor okunskap från asylsökande och nyanlända hur man kan bli en del av vårt befintliga föreningsliv.

Hur förbereder vi oss för framtida utmaningar?

En del kommuner och regioner rustar sig med fler som jobbar med de utmaningar vi står inför med många nyanlända i vårt land. Hur ska kommunerna i norra Örebro län och Region Örebro län jobba långsiktigt med utmaningarna och möjligheter som finns med nya invånare?